

زبان بهشت و جهنم

شیخ صدوق در از امیرالمومنین علیه السلام نقل می کند: سألَه عن كلام أهل الجنة؟ فقال: كلام أهل الجنة بالعربية وسألَه عن كلام أهل النار؟ فقال: بالمجوسية.

از حضرت علی (ع) در مورد زبان اهل بهشت سوال شد فرمود به عربی صحبت می کنند. و در مورد زبان اهل جهنم سوال شد؟ فرمود به زبان مجوس صحبت می کنند. (علل الشرایع ج ۲ ص ۵۹۷، عیون أخبار الرضا، ج ۱ ص ۲۴۶، بحار الانوار ج ۸ ص ۲۸۶)

همچنین مرحوم علامه مجلسی در ج ۱۱ ص ۵۶ بحار حدیثی نقل کرده از یکی از ائمه و در آن زبان پیامبران را آورده است و در ضمن حدیث است که زبان اهل بهشت عربی است.

از سیوطی نیز نقل شده که: لسان يوم القيامة سريانية ومن دخل الجنة تكلم بالعربية، زبان روز قیامت سریانی است و هر کس که داخل بهشت شود به عربی صحبت می کند. (الدر المنثور، ج ۴ ص ۷۰)

البته در اینجا توجه به یک نکته قرآنی هم ضروری است، و آن اینکه در دو آیه قرآن گفتگوی اهل بهشت و جهنم نقل شده است. ۴

وَ نَادَىٰ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا
قَالُوا نَعَمْ فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ (اعراف/۴۴)

و بهشتیان، دوزخیان را آواز می دهند که: «ما آنچه را پروردگارمان به ما وعده داده بود درست یافتیم؛ آیا شما [نیز] آنچه را پروردگارتان وعده کرده بود راست و درست یافتید؟» می گویند: «آری.» پس آواز دهنده ای میان آنان آواز درمی دهد که: «لعنت خدا بر ستمکاران باد.

و نادى أصحاب النار أصحاب الجنة أن أفيضوا علينا من الماء أو مما رزقكم الله قالوا إن الله حرمهما على الكافرين (الأعراف/ ۵۰)

و دوزخیان، بهشتیان را آواز می دهند که: «از آن آب یا از آنچه خدا روزی شما کرده، بر ما فرو ریزید.» می گویند: «خدا آنها را بر کافران حرام کرده است.

این آیات نشان می دهد که بهشتیان و جهنمیان با هم سخن می گویند و ظاهر آیات این است که گفتگوی آنها بدون واسطه و مستقیم است و این می تواند دلیل باشد بر اینکه آنها به یک زبان سخن می گویند. مگر اینکه برای جمع بین روایتهای نقل شده آیات مذکور بگوییم:

۱- دست از ظاهر آیه برداریم و قائل شویم بر اینکه این گفتگو غیر مستقیم است و واسطه ای در میان آنها وجود دارد که این هم خلاف ظاهر آیه است و دلیلی بر آن نداریم.

۲- بهشتیان با یکدیگر به زبان عربی صحبت می کنند، و جهنمیان به زبان مجوس و یا زبانی دیگر ولی در گفتگوی بین اهل بهشت و جهنم از زبانی که هر دو می فهمند استفاده می کنند. حال این زبان چیست؟ عربی، سریانی و یا هر زبان دیگر دلیل می خواهد.